

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

15 decembrie 2015

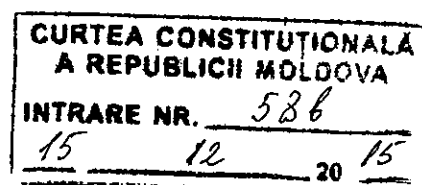
S nr. 16

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușeanu, 28
Chișinău MD 2004
Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. g) din Legea nr. 317-XIII
din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și
articolele 38 alineat 1 litera g) și 39 din Codul Jurisdicției
constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

I. AUTORII SESIZĂRII:

1. **Igor DODON**
2. **Deputat în Parlamentul Republicii Moldova**
3. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Columna 148/1

1. **Vasile BOLEA**
2. **Deputat în Parlamentul Republicii Moldova**
3. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Columna 148/1

1. **Adrian LEBEDINSCHI**
2. **Deputat în Parlamentul Republicii Moldova**
3. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Columna 148/1

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare interpretarea unor prevederi din Constituția Republicii Moldova (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 1 din 12 august 1994).

III. JUSTIFICAREA SOLICITĂRII DE INTERPRETARE A CONSTITUȚIEI

Expunerea faptelor

Prin hotărârea Curții Constituționale nr. 30 din 01.10.2013 Înalta Curte a reținut cu titlu de principiu următoarele:

„31. Curtea reține că, potrivit articolului 2 din Constituție, suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite. Astfel, conform articolului 60 din Constituție, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova.

32. Fiind expresia suveranității naționale, a voinței poporului - unicul titular al puterii politice, Parlamentului îi revine un rol deosebit în sistemul statal. De aceea și competențele sale trebuie să răspundă imperativului de a crea condițiile necesare exprimării voinței poporului care l-a ales și pe care îl reprezintă direct și nemijlocit.

33. Curtea relevă că, în scopul realizării colaborării și controlului reciproc în procesul exercitării suveranității naționale, Constituția Republicii Moldova stabilește anumite raporturi între Parlament (puterea legislativă), Șeful statului și Guvern (puterea executivă), raporturi ce se manifestă prin interacțiune reciprocă, competențe strict stabilite și limitate de reglementări constituționale (articolele 72, 78, 79, 80, 81, 84, 85, 86, 87, 89, 93, 95, 98, 104, 105, 106 din Constituție).

34. Cu referire la principiul constituțional al separării și colaborării puterilor în stat, Curtea în Hotărârea nr. 23 din 9 noiembrie 2011 privind interpretarea articolului 116 alin. (4) din Constituție, a menționat:

„19. Principiul echilibrului instituțional, cunoscut astăzi sub denumirea "checks and balances" (în traducere aproximativă din limba engleză însemnând "sistemul de frâne și contrabalanțe"), stă la baza democrației și presupune echilibrul puterilor și controlul lor reciproc, astfel încât puterile statale să aibă aproximativ aceeași pondere, adică să fie echilibrate, pentru a se putea limita reciproc, evitând astfel ca puterea statală să fie folosită în mod abuziv.

20. Acest sistem de frâne și contrabalanțe reprezintă condiția sine qua non a democrației moderne, împiedicând omnipotența legislativului, pe cea a executivului sau a judiciarului."

35. În contextul celor menționate și apreciind principiul separației puterilor ca un mecanism de verificare reciprocă între puteri și de asigurare a unui echilibru funcțional între ele, Curtea reține că raționamentul care stă la baza acestui echilibru este **împiedicarea hegemoniei unei puteri constituționale în detrimentul altora și evitarea încălcării ordinii constituționale stabilite prin voința nevicată a poporului.**"

Întru dezvoltarea principiilor enunțate supra Curtea reține

3.3 Obligația Șefului statului de a dizolva Parlamentul în condițiile prevăzute de articolul 85 din Constituție

68. Conform articolului 85 alin. (1) din Constituție, în cazul imposibilității formării Guvernului sau al blocării procedurii de adoptare a legilor timp de 3 luni, Președintele Republicii Moldova, după consultarea fracțiunilor parlamentare, **poate să dizolve Parlamentul.**

69. Pentru a stabili sensul exact al reglementărilor cuprinse în articolul 85, Curtea va determina voința legiuitorului constituant în raport cu amendamentele operate la articolul 78 din Constituție.

70. În acest context, Curtea reiterează raționamentele sale cu privire la distincția constatată anterior în privința statutului juridic al mandatului Președintelui Republicii Moldova înainte și după reforma constituțională operată prin Legea nr. 1115-XIV din 5 iulie 2000, expuse în Hotărârea nr. 17 din 12 iulie 2010, potrivit căreia:

„Potrivit art. 1 alin. (2) din Constituție, forma de guvernământ a statului este republica. Conform doctrinei de drept, modalitatea de alegere a șefului statului determină forma de guvernământ: republică parlamentară sau republică prezidențială, și situează, din punct de vedere legal, șeful statului pe o anumită poziție față de Parlament și, în special, față de popor.

În republica prezidențială șeful statului este ales de către cetățeni și, din punct de vedere legal, se situează pe aceeași poziție cu Parlamentul, dispunând de prerogative mai largi, ca urmare a faptului că mandatul său vine de la întreaga națiune, de la popor.

Republica parlamentară se caracterizează prin alegerea șefului statului de către Parlament și datorită acestui fapt poziția legală a șefului statului este inferioară și subordonată Parlamentului.

În baza acestei constatări, Curtea consideră că dezvoltarea constituțională a Republicii Moldova, forma de guvernământ, care determină modul concret de constituire a organelor puterii de stat, caracteristicile și principiile lor de activitate, raporturile dintre ele și celelalte organe ale statului, precum și celelalte forme instituționalizate ale sistemului politic, în special statutul Președintelui Republicii Moldova, evidențiază 2 perioade distincte.

Prima perioadă de dezvoltare constituțională, în care Republica Moldova, conform doctrinei de drept, poate fi considerată ca republică prezidențială (în opinia unor autori, semiprezidențială), se caracterizează prin alegerea Președintelui țării de către întreg poporul și, drept consecință, conferirea unor prerogative largi, întrucât prin mandatul oferit șefului statului poporul i-a delegat o parte din suveranitatea ce-i aparține.

În contextul celor enunțate Curtea menționează că până la data de 05.07.2000, potrivit art. 78 din Constituție, Președintele Republicii Moldova era ales de către cetățeni și din punctul de vedere al reprezentativității deținea aceeași poziție cu autoritatea legiuitoare, având prerogative largi. Președintele avea dreptul de a iniția revizuirea Constituției (art. 141 alin. (1) lit. c)), de a desemna un candidat la funcția de Prim-ministru fără consultarea fracțiunilor parlamentare (art. 98 alin. (1)), de a lua parte la ședințele Guvernului, de a prezida ședințele Guvernului la care participa, de a consulta Guvernul în probleme urgente și de importanță deosebită (art. 83 din Constituție) etc.

A doua perioadă de dezvoltare constituțională, conform doctrinei de drept, întrunește caracteristicile unei republici parlamentare, în care prerogativele Președintelui țării sunt mai restrânse. Modificarea formei de guvernământ impune alt statut juridic decretelor prezidențiale și, respectiv, alte obiecte (domenii) de reglementare.

Prin Legea nr. 1115-XIV din 05.07.2000 legiuitorul a modificat art. 78 din Constituție, atribuind Parlamentului prerogativa de a alege Președintele țării. În consecință, poziția legală a șefului statului a devenit inferioară poziției Parlamentului, concomitent Președintele a fost lipsit de un șir de prerogative enunțate anterior.

[...] Curtea Constituțională consideră că în cadrul republicii parlamentare, în care statutul șefului statului este inferior statutului Parlamentului, **Președintele își exercită funcția de garant al suveranității, al independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării** conducându-se de normele constituționale care statuează atribuțiile Președintelui și de actele organului reprezentativ suprem în domeniile respective."

71. Curtea observă că în urma amendamentelor constituționale (Legea nr. 1115-XIV din 05.07.2000), potrivit prevederilor articolului 78 alin. (5), Președintele în exercițiu **este obligat să dizolve Parlamentul** dacă după alegerile repetate Președintele Republicii Moldova nu a fost ales.

72. Curtea reține că, ținând cont de poziția Președintelui Republicii Moldova de garant al suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării (articolul 77 din Constituție), rațiunea obligativității dizolvării Parlamentului, instituită la articolul 78 alin. (5), urmează a fi aplicată *mutandis mutandis* și situațiilor prevăzute la articolul 85 din Constituție.

73. Curtea menționează că, în ansamblul său, **articolul 85 are calitatea de mecanism de echilibrare a puterilor, mecanism care se aplică în scopul evitării sau depășirii unei crize instituționale sau a unui conflict între puterea legislativă și puterea executivă.**

74. Curtea constată că **dreptul discreționar al Șefului statului de a dizolva sau a nu dizolva Parlamentul în cazul neacceptării votului de încredere pentru formarea Guvernului intervine după expirarea a 45 de zile de la prima solicitare și respingerea a cel puțin două solicitări de investitură până la expirarea termenului de 3 luni.**

75. În cazul în care Parlamentul nu a reușit să investească Guvernul în termen de 3 luni de zile, **Șeful statului este obligat să dizolve Parlamentul**, astfel dreptul lui discreționar de a dizolva Parlamentul se transformă în obligație impusă de voința legiuitorului constituant. Or, din conținutul colaborării și controlului reciproc între puterea legislativă și puterea executivă, sarcina Șefului statului este de a contribui la depășirea crizei politice și a conflictului declanșat între puteri, și nu de a păstra situația de criză pentru un termen indefinit, fapt ce nu corespunde intereselor generale ale cetățenilor, titulari ai suveranității naționale.

76. Curtea reiterează că, indiferent de circumstanțele care au determinat lipsa votului de încredere, eșuarea formării noului Guvern în termen de 3 luni duce inevitabil la dizolvarea Parlamentului. Un Guvern demisionar cu un Prim-ministru interimar nu poate fi perpetuu în timp, reieșind din raționamentele expuse *supra* (§ 56), potrivit cărora acesta îndeplinește doar funcții de administrare a treburilor publice.

77. Curtea reține că, prin dispozițiile cuprinse în articolul 85 alin. (1) și (2) din Constituție, se urmărește asigurarea funcționalității organelor constituționale ale statului, iar prin atribuirea dreptului Președintelui de a dizolva Parlamentul **se evită obstrucționarea activității unei puteri în stat.**

78. Totodată, având în vedere principiul unității materiei constituționale, obligația Președintelui de a dizolva Parlamentul este necesar a fi realizată cu respectarea prevederilor articolului 85 alin. (3) din Constituție, potrivit căruia în cursul unui an Parlamentul poate fi dizolvat o singură dată. De asemenea, potrivit alin. (4), Parlamentul nu poate fi dizolvat în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui Republicii Moldova, cu excepția cazului prevăzut de art. 78 alin. (5), și nici în timpul stării de urgență, de asediū sau de război.

3.3. Subiecții cu dreptul de a sesiza Curtea Constituțională privind circumstanțele care justifică dizolvarea Parlamentului

79. Conform articolului 135 din Constituție, constatarea circumstanțelor care justifică dizolvarea Parlamentului constituie prerogativa Curții Constituționale.

80. Totodată, în contextul articolelor 78 și 85 din Constituție, doar Președintele Republicii Moldova dispune de dreptul și, în același timp, de obligația de a dizolva Parlamentul, în cazul survenirii circumstanțelor.

81. Curtea reține că Președintele Republicii Moldova, în baza avizului Curții Constituționale privind constatarea circumstanțelor care justifică dizolvarea Parlamentului, adoptat la sesizare, în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. f) din Constituție, are obligația de a emite decretul privind dizolvarea Parlamentului și stabilirea datei alegerilor anticipate în termenele prevăzute de art. 76 alin. (3) din Codul electoral.

82. Astfel, deoarece, conform prevederilor constituționale, Președintele Republicii Moldova este unicul subiect investit de către legiuitorul constituant cu dreptul de a dizolva Parlamentul, sesizarea Curții Constituționale privind aprecierea circumstanțelor care justifică dizolvarea Parlamentului **este un drept exclusiv al acestuia.**

La data de 22 octombrie 2015 deputații Parlamentului Republicii Moldova din fracțiunea Partidului Socialiștilor din Republica Moldova, împreună cu deputații din fracțiunea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, în temeiul art. 106 din Constituție, și-au exprimat neîncrederea față de Guvern prin înaintarea unei moțiuni de cenzură împotriva Guvernului Republicii Moldova pentru suspiciune de corupție.

La data de 29 octombrie 2015 moțiunea de cenzură indicată supra a fost votată de către majoritatea deputaților din Parlamentul Republicii Moldova, în consecință Guvernul Republicii Moldova a fost demis.

Urmare a demisiei Guvernului Republicii Moldova, Partidul Democrat a anunțat public despre inițierea negocierilor cu formațiunile politice parlamentare pentru formarea și investirea unui nou Guvern.

Anterior, autorul prezentei sesizări, s-a adresat către Înalta Curte cu o cerere privind interpretarea Constituției cu privire la faptul, ce ar urma să se întâmple în cazul în care

Parlamentul Republicii Moldova nu va reuși învestirea unui nou Guvern în termen de 3 luni, în contextul în care, în ultimele 6 luni de mandat, Președintele Republicii Moldova nu este în drept să dizolve Parlamentul urmare a imposibilității învestirii unui nou Guvern.

Prin hotărârea Înaltei Curți din 24 noiembrie 2015 s-a statuat că, în sensul articolului 85 alin. (1) și alin. (4) și a articolului 103 alin. (2) din Constituție, imposibilitatea formării Guvernului în termen de 3 luni conduce la dizolvarea Parlamentului chiar dacă această perioadă se circumscrie în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui Republicii Moldova.

Aparent, urmare a hotărârilor Înaltei Curți enunțate supra, sânt clare soluțiile și pașii de urmat de către actorii politici în vederea depășirii unei eventuale crize politice în cazul eșuării învestirii guvernului în termen de 3 luni, și anume: președintele este obligat să dizolve Parlamentul.

Totuși din hotărârea Înaltei Curți nr. 30 din 01 octombrie 2013, pct. 62, Curtea menționează că, Președintele Republicii Moldova poate dizolva Parlamentul dacă nu a acceptat votul de încredere pentru formarea Guvernului **doar dacă sunt întrunite cumulativ două condiții**, și anume: 1) în termen de 45 de zile de la prima solicitare și 2) doar după respingerea a cel puțin două solicitări de investitură, iar la pct. 74 se constată că **dreptul discreționar** al Șefului statului de a dizolva sau a nu dizolva Parlamentul în cazul neacceptării votului de încredere pentru formarea Guvernului **intervine după expirarea a 45 de zile de la prima solicitare și respingerea a cel puțin două solicitări de investitură până la expirarea termenului de 3 luni.**

Respectiv autorului sesizării îi apare întrebarea, dar în cazul în care Președintele nu-și respectă obligația de înaintare conformă a candidaturilor pentru funcția de Prim-ministru, ce se întâmplă?

În context vom menționa că, conform informațiilor din presă, la data de 27 noiembrie 2015, domnul Marian Lupu, membru PD, a anunțat faptul că, candidatul la funcția de Prim-ministru ar urma să fie desemnat până la data de 10 decembrie 2015, fapt acceptat și de către Președinte.

Spre regret, nici la data de 14 decembrie 2015 Președintele Republicii Moldova nu a desemnat candidatul la funcția de prim-ministru.

În speță, prin acțiunile sale Președintele Republicii Moldova periclitează norma constituțională prevăzută la art. 85 al. 2 din Constituție care stabilește: *Parlamentul poate fi dizolvat, dacă nu a acceptat votul de încredere pentru formarea Guvernului, în termen de 45 de zile de la prima solicitare și numai după respingerea a cel puțin două solicitări de investitură.*

În continuare, pentru a detalia prezenta solicitare de interpretare a constituției, vom prezenta o mică analiză asupra prevederilor constituționale relevante:

Constituția Republicii Moldova

Articolul 85 Dizolvarea Parlamentului

(1) În cazul imposibilității formării Guvernului sau al blocării procedurii de adoptare a legilor timp de 3 luni, Președintele Republicii Moldova, după consultarea fracțiunilor parlamentare, poate să dizolve Parlamentul.

(2) *Parlamentul poate fi dizolvat, dacă nu a acceptat votul de încredere pentru formarea Guvernului, în termen de 45 de zile de la prima solicitare și numai după respingerea a cel puțin două solicitări de investitură.*

(3) În cursul unui an, Parlamentul poate fi dizolvat o singură dată.

(4) *Parlamentul nu poate fi dizolvat în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui Republicii Moldova, cu excepția cazului prevăzut la articolul 78 alineatul (5), și nici în timpul stării de urgență, de asediu sau de război.*

Articolul 98 al. 1 și 2 Investiția

(1) După consultarea fracțiunilor parlamentare, Președintele Republicii Moldova desemnează un candidat pentru funcția de Prim-ministru.

(2) Candidatul pentru funcția de Prim-ministru va cere, în termen de 15 zile de la desemnare, votul de încredere al Parlamentului asupra programului de activitate și a întregii liste a Guvernului.

Analiza succintă a prevederilor constituționale relevante

Este cert că, din prevederile constituționale relevante, inclusiv din hotărârile Înaltei Curți citate supra se constată cu certitudine că, Președintele este obligat să respecte întocmai procedura de înaintare a candidaților la funcția de Prim-ministru ținând cont de termenele prevăzute la art. 85 și art. 98 din Constituție, care în condițiile speței presupun următoarele: **dreptul discreționar** al Șefului statului de a dizolva sau a nu dizolva Parlamentul în cazul neacceptării votului de încredere pentru formarea Guvernului **intervine după expirarea a 45 de zile de la prima solicitare și respingerea a cel puțin două solicitări de investiție până la expirarea termenului de 3 luni**. Totodată Președintele, la înaintarea candidaturilor la funcția de Prim-ministru, urmează să țină cont și de termenul de 15 zile acordat candidatului desemnat la funcția de Prim-ministru pentru a cere votul de încredere al Parlamentului asupra programului de activitate și a întregii liste a Guvernului.

Însă Constituția nu prescrie expres care sânt consecințele nerespectării conforme de către Președinte a obligațiilor sale constituționale indicate supra. De altfel, în condițiile actuale, indiferent când va înainta Președintele prima candidatură la funcția de prim-ministru, dacă Parlamentul se va prevala de dreptul său de a accepta sau de a respinge votul de încredere pentru formarea Guvernului în întreg termenul constituțional acordat în acest sens în mărime de 45 zile, atunci se periclitează termenul de 15 zile care îl are la dispoziție candidatul pentru a solicita votul de încredere în fața Parlamentului, or, la expirarea a 3 luni de neinvestire Președintele nu mai are nici o opțiune decât dizolvarea Parlamentului.

Astfel, autorului sesizării nu îi este clar ce ar urma să se întâmple în cazul în care Președintele va încălca obligațiile sale constituționale la una dintre etapele de înaintare a candidatului la funcția de Prim-ministru fie prin neglijarea obligației de dizolvare în termen a Parlamentului, urmare a neinvestirii Guvernului.

În opinia autorului sesizării, oricare dintre eventualele încălcări procedurale din partea Președintelui, la desemnarea candidatului la funcția de Prim-ministru reprezintă o uzurpare a puterii în stat, care deja a și început, or, termenii constituționali la desemnarea candidaturii pentru funcția de prim-ministru sânt afectați deja extrem de grav.

De altfel, în condițiile constituționale actuale s-ar putea ajunge încă la o ipoteză anticonstituțională și anume: președintele înaintează prima candidatură după data de 16 decembrie 2015. Parlamentul respinge candidatura în a 45-a zi, care expiră în ziua expirării celor 3 luni după care Președintele e obligat să dizolve Parlamentul. Și aici intervine conflictul dintre obligația de dizolvare și imposibilitatea dizolvării din cauza neînaintării a cel puțin 2 candidaturi.

În acest sens, autorul sesizării propune 2 soluții alternative de tratare a normelor constituționale pentru evitarea perpetuării unei eventuale crize politice și anume:

Prima ipoteză

1. Este cert că, Parlamentul urmează a fi dizolvat, dacă nu a acceptat votul de încredere pentru formarea Guvernului, în termen de 45 de zile de la prima solicitare și numai după respingerea a cel puțin două solicitări de investiție, dar nu mai mult de 3 luni.

Totuși Constituția nu dă o calificare expresă termenului de 45 de zile, astfel că, autorul sesizării, în prima ipoteză presupune că, Constituția îi acordă prerogativa Președintelui de a decide asupra mărimii termenului acordat Parlamentului pentru a-și exprima votul de încredere asupra

Guvernului, dar nu mai puțin de 15 zile, termen în care candidatul la funcția de prim-ministru va solicita susținerea parlamentară.

A doua ipoteză

2. În situația în care termenul de 45 zile prevăzut la art. 85 al. 2 din Constituție este unul imperativ, Președintele neavând nici un drept de discreție pentru a-l diminua, atunci, în condițiile constituționale actuale, prin prisma încălcării termenilor constituționali necesar a fi respectați în cadrul procedurilor de investire a Guvernului sântem la etapa uzurpării puterii de către Președinte, care și-a depășit toate limitele de discreție la înaintarea candidatului la funcția de prim-ministru, afectând inadmisibil stabilitatea procesului politic din țară.

În această situație există trei soluții:

a) În cazul în care Președintele deja încalcă termenul de 45 de zile acordat Parlamentului pentru examinarea primei candidaturi la funcția de prim-ministru, precum și termenul de 15 zile a candidaților la funcția de prim-ministru pentru a cere votul de încredere al Parlamentului, atunci Parlamentul Republicii Moldova, în temeiul art. 89 al. 1 din Constituție are obligația să demită imediat Președintele țării. Or, tolerarea unui Președinte care uzurpează puterea în stat ar presupune încălcarea de către Parlament a obligațiilor sale constituționale.

b) În cazul în care Președintele deja uzurpează puterea în stat, or, acesta deja încalcă termenul de 45 de zile acordat Parlamentului pentru examinarea primei candidaturi la funcția de prim-ministru, precum și termenul de 15 zile a candidaților la funcția de prim-ministru pentru a cere votul de încredere al Parlamentului, atunci este inadmisibilă tolerarea dreptului de discreție al Președintelui care se prescrie cu 45 zile și care începe să curgă de la înaintarea primei candidaturi, acesta având obligația să dizolve imediat Parlamentul pentru reintrarea în legalitate fără a mai aștepta expirarea termenului general de 3 luni.

c) În cazul în care Președintele deja uzurpează puterea în stat, atunci Parlamentul, în vederea evitării perpetuării crizei politice cauzate de blocarea procedurii de înaintare a candidaturilor la funcția de prim-ministru de către Președinte, care, de altfel, în condițiile speței, nu mai poate fi corectată sub nici o formă, atunci Parlamentul, cu titlu de excepție, este în drept/obligat să se autodizolve.

În susținerea ideii autodizolvării vom menționa următoarele argumente:

Conform art. 72 al. 3 lit. c) din Constituție, prin lege organică se reglementează organizarea și funcționarea parlamentului. Nu încapă nici un dubiu că, noțiunea de organizare și funcționare poate presupune, inclusiv, încetarea activității. Adică, Constituția, în lipsa unei interdicții exprese de autodizolvare, aparent, i-a acordat Parlamentului prerogativa să decidă și asupra altor modalități de încetare a activității sale decât acele prescrise expres, cu condiția ca acestea să nu intre în contradicție cu prevederile constituționale și cu prerogativele altor actori politici în stat.

Astfel, după cum a fost anterior menționat, art. 85 din Constituție prevede o măsură radicală limitată de dizolvare forțată a Parlamentului de către Președintele Republicii, dar asta nu presupune că, parlamentul nu are și el obligația de a veghea asupra normalității funcționării puterilor în stat și de a întreprinde măsuri pentru evitarea unor blocaje politice, inclusiv prin propria dizolvare benevolă sau chiar obligatorie dispusă de către însuși Parlament, care, în opinia autorului sesizării este o forma constituțională de încetare a activității Parlamentului conform art. 61 al. 3 din Constituție, care doar prescrie că, Parlamentul își încetează activitatea prin dizolvare, nefiind prescrisă, doar Președintele ar urma să dizolve Parlamentul. Iar interpretarea restrictivă a Constituției în ceea ce privește interdicția de dizolvare a Parlamentului este în contradicție cu interesele Republicii Moldova.

De altfel, în context, este de remarcat că, dacă până la ultimele 6 luni de mandat a Președintelui Republicii Moldova, mai putem vorbi despre intersectarea atribuțiilor Președintelui cu ale Parlamentului de dizolvare a ultimului, atunci, în ultimele 6 luni de mandat a Președintelui Republicii Moldova cu certitudine nu există nici o intersectare de competențe Președinte – Parlament.

Totodată, urmează să remarcăm că, interdicția de dizolvare a Parlamentului în ultimele 6 luni de mandat a Președintelui sânt fixate la art. 85 din Constituție, care reglementează competențele Președintelui de dizolvare a Parlamentului, neavând incidență asupra competenței Parlamentului de a se autodizolva.

De altfel, de ce pentru orice altă persoană juridică este posibilă dizolvarea decisă de către însăși persoana juridică, iar pentru parlament nu ar fi posibil. Care ar fi justificarea împotriva dizolvării decise de către însuși Parlament, or, Constituția trebuie interpretată în spiritul legalității și respectării principiilor statului de drept, iar nedenunțarea de către însuși Parlament a disfuncționalității sale, care, eventual, nu poate fi denunțată de către președintele țării, care este garantul Constituției și mediatorul dintre puterile în stat, ar presupune periclitarea spiritului constituțional al Republicii Moldova.

După cum a fost anterior menționat, interdicția privind dizolvarea parlamentului de către Președintele Republicii Moldovas în ultimele 6 luni de mandat a fost introdusă pentru a nu se admite uzurparea puterii de către însuși Președinte și blocarea procedurii de alegere a unui nou Președinte. În cazul dizolvării de către însuși parlament, nu poți să îi imputezi parlamentului tentativa de a-i asigura uzurparea puterii președintelui, or, asta ar fi absurd. Din contra, perpetuarea menținerii puterii doar în mâinile uneia dintre puterile în stat, ridică mari semne de întrebare asupra legitimității unei asemenea puteri, putând favoriza uzurparea puterii în stat.

De altfel, după cum a fost anterior menționat Președintele țării deja este în situația de uzurpare a puterii în stat.

Desigur, autorul sesizării este convins că, cazurile de dizolvare benevolă (obligatorie) de către însuși Parlament nu trebuie să aibă un caracter nelimitat, urmând să fie bine justificate. În orice caz, îi revine Curții Constituționale să vegheze constituționalitatea dizolvării parlamentului în fiecare caz în parte.

În această ordine de idei și ținând cont de faptul că, în condițiile speței, doar Curtea Constituțională poate da o interpretare a constituției, care ar avea efecte erga omnes, opiniile autorului sesizării neavând nici un efect juridic fără soluția Înaltei Curți, facem prezenta adresă de interpretare a constituției pentru neadmiterea unor eventuale crize guvernamentale în speranța că, Curtea va da o soluție eficientă pentru cazul discutat în speță.

IV CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Urmare a celor menționate supra și conform articolului 135 lit. b) din Constituția Republicii Moldova

SOLICIT:

- a admite prezenta sesizare privind interpretarea unor prevederi din Constituția Republicii Moldova spre examinare în fond
- a răspunde la următoarele chestiuni:
  1. Termenul de 45 zile prevăzut la art. 85 al. 2 din Constituție poate fi diminuat sau majorat de către Președinte?

2. În caz afirmativ: care sânt termenii necesari a fi respectați de către Președinte la înaintarea candidaturii la funcția de prim-ministru pentru neadmiterea uzurpării puterii în stat?

3. În cazul în care Președintele deja încalcă termenii și procedura de desemnare a candidatului la funcția de Prim-ministru:

a) care sânt efectele juridice ale acestei încălcări pentru Președinte?

b) Parlamentul este în drept sau este obligat să demită Președintele țării "pentru uzurparea puterii în stat"?

c) în cazul în care este obligat, atunci în ce termen Parlamentul are obligația să demită Președintele țării "pentru uzurparea puterii în stat"?

4. Urmare a nerespectării de către Președinte a termenilor constituționali de înaintare a candidaturilor la funcția de prim-ministru:

a) care sânt acțiunile de urmat de către acesta pentru reintrarea în constituționalitate?

b) Își mai păstrează Președintele dreptul de discreție de la înaintarea primei candidaturi și pentru ce perioadă?

Alternativ

În cazul în care Președintele deja încalcă termenii și procedura de desemnare a candidatului la funcția de Prim-ministru, atunci Parlamentul este în drept sau obligat să se autodizolve?

Totuși în cazul în care nici una dintre ipotezele indicate de către autorul sesizării nu sânt utile, atunci:

1. Neîncadrarea conformă a Președintelui în termenele constituționale, de înaintare a candidaturilor la funcția de prim-ministru, au ele incidență asupra termenului general de 3 luni după care Președintele are obligația să dizolve Parlamentul?

2. Respectiv, mai este necesară expirarea termenul general de 3 luni pentru dizolvarea Parlamentului?

V. DECALRAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sânt exacte.

Data:

15 decembrie 2015

Locul:

mun. Chișinău

Igor DODON

Vasile BOLEA

Adrian LEBEDINSCHI

The image shows three handwritten signatures in black ink. The top signature is for Igor Dodon, the middle one for Vasile Boala, and the bottom one for Adrian Lebedinschi. The signatures are written over the printed names of the individuals.